

„HOSPODIN KRAĽUJE“

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Žalm 8; Žalm 100; Žalm 97; Žalm 75; Ž 105,7–10; Gal 3,26–29; Ž 25,10

ÚVODNÝ TEXT

Hospodin kraluje, odel sa velebou. Hospodin sa odel, opásal sa mocou. Svet je pevne založený, nepohne sa. (Ž 93,1)

Žalmy veľmi jasne podporujú vieru v Božiu zvrchovanú vládu. Boh stvoril a udržiava všetko, čo stvoril. Je zvrchovaným Kráľom nad celým svetom a Jeho vláda je založená na práve a spravodlivosti. Jeho zákony a ustanovenia sú dobré a dávajú život tým, ktorí ich dodržiavajú. Hospodin je spravodlivý Sudca, ktorý zabezpečuje, aby svet zostal dobre usporiadaný. Robí to tak, že odmeňuje spravodlivých a trestá bezbožných. To všetko však robí vo svojom čase, nie podľa našich predstáv a prianí.

Božia zmluva s Izraelom zohráva v tom všetkom osobitú úlohu. Dáva svetu nádej a istotu, pretože ohlasuje Hospodinovu spásu. Hospodin prijal Izrael za svoje vzácne vlastníctvo. Tým Izraeliti dostali v dejinách špeciálne postavenie. Boh je verný svojej zmluve a neprestáva sa starať o svoj ľud ani vtedy, keď ľud upadá do nevernosti a niekedy sa dokonca uchýľuje aj k otvorenej vzbure. Božia zvrchovaná vláda tak prináša svetu bezpečie a istotu. Toto pochopenie je jedným z hlavných cieľov autorov žalmov. Takéto presvedčenie ich motivuje naplno slúžiť Bohu a prináša im prosperitu.

OSNOVA LEKCIE

Tretia lekcia sa zameriava na to, ako biblické žalmy predstavujú Boha a Jeho charakter – ako úžasného a jedinečného Vládcu celého vesmíru, ktorý je veľký, silný a mocný.

- Žalm 100: Žalmy predstavujú Boha ako Stvoriteľa (nedeľa)
- Žalm 97: Žalmy predstavujú Boha ako veľkého Kráľa (pondelok)
- Žalm 75: Žalmy predstavujú Boha ako Sudcu (utorok)
- Ž 105,7–10: Žalmy predstavujú Boha ako Toho, kto je verný svojej zmluve (streda)
- Ž 19,8; 93,5: Žalmy predstavujú Boha ako spoľahlivého a Jeho nariadenia ako verné (štvrtok)

„HOSPODIN JE BOH, ON NÁS UTVORIL“

¹Plesaj Hospodinovi, celá zem! ²Radostne slúžte Hospodinovi, prichádzajte pred neho s jasotom! ³Vedzte, že Hospodin je Boh, on nás utvoril, patríme mu, sme jeho ľud, ovce jeho pastviny. ⁴Vstúpte do jeho brán s vďakou a s chválospevom do jeho nádvorí, ďakujte mu, dobrorečte jeho menu, ⁵lebo Hospodin je dobrý, jeho milosť trvá naveky a jeho vernosť z pokolenia na pokolenie! (Žalm 100)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si Žalm 8 a Žalm 100. Ako tieto žalmy vyobrazujú Boha a ľudí? Čo odhalujú o Božom charaktere?

Stvorenie zohráva v žalmoch kľúčovú úlohu pri zdôraznení Hospodinovej zvrchovanosti. Nebesia sú „dielom jeho rúk“ a „rozprávajú o Božej sláve“ (Ž 19,2–5; Ž 97,6). Hospodinovo meno je vznešené na celej zemi (Ž 8,2.10). On je stvoriteľom všetkého, nemá počiatok (Ž 93,2) ani koniec (Ž 102,26–28). Je večný a prevyšuje všetky pohanské božstvá, ktoré sú len „dielom ľudských rúk“ (Ž 115,4). Modly „majú ruky, ale nehmatajú“ (Ž 115,7), kdežto Hospodin má „hlbiny zeme vo svojej ruke“ a „aj pevnine dali tvar jeho ruky“ (Ž 95,4.5).

Niekoľko žalmov zobrazuje Božiu moc nad prírodnými silami, o ktorých iné národy verili, že sú božstvami (napr. Žalm 29; Žalm 93; Žalm 104). Biblické žalmy však vydávajú svedectvo o tom, že Hospodin kraľuje nad celým stvorením a je zvrchovaný vo svojej moci a dôstojnosti. Žalm 100,3 otriasa ľstivým tvrdením modlárstva, že sme nezávislí. Text zdôrazňuje: „On nás utvoril, patríme mu.“

O Božej láske svedčí aj stvorenie. Všetko, čo existuje, vďačí za svoju existenciu Bohu, ktorý život aj udržiava (Ž 95,7; Ž 147,4–9). Všimnime si, že Boh nedal ľuďom len existenciu, ale staroveký Izrael je aj „Jeho ľud a ovce Jeho pastvy“ (Ž 100,3). Pojem „Jeho ľud“ odhaľuje Božiu túžbu po blízkom vzťahu s ľuďmi. Iba Stvoriteľ má moc požehnať a spôsobiť, aby sa Jeho ľud rozrástol, a preto je Hospodin jediný hoden uctievania a dôvery. Mnohé žalmy vyzývajú celú zem, more a všetko, čo je v ňom a všetko čo má dych, aby radostne prevolávali na slávu Hospodina.

Božia sláva je viditeľná v stvorení, a to dokonca aj v tom padlom, hriešnom stvorení. Žalmy poukazujú na to, že Hospodin si zaslúži naše uctievanie.

APLIKÁCIA ■ „Čo je človek, že naňho pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš?“ (Ž 8,5) Aká je tvoja odpoveď Bohu ako tvojmu Stvoriteľovi? Ak Boh „volá po mene“ všetky hviezdy (Ž 147,4), o čo viac môžeme mať istotu, že sa stará aj o nás!

„HOSPODIN KRAJUJE“

¹Hospodin kraluje! Nech plesá zem, nech sa radujú mnohé ostrovy! ²Zahaľuje ho oblak a mrákava, spravodlivosť a právo sú základom jeho trónu. ³Predchádza ho oheň a vôkol spaluje jeho protivníkov. ⁴Jeho blesky osvecujú svet, zem to vidí a chveje sa. ⁵Vrchy sa topia ako vosk pred Hospodinom, pred Pánom celej zeme. ... ⁹Ved'ty, Hospodin, si najvyšší na celej zemi, nesmierne vyvýšený nad všetkých bohov. ¹⁰Vy, ktorí milujete Hospodina, nenávidte zlo! On chráni život svojich verných a vytrháva ich z ruky bezbožných. (Ž 97,1–5.9.10)

Skutočnosť, že Hospodin je Stvoriteľ, je neoddeliteľne spojená s tým, že Hospodin je aj Zvrchovaný Vládca. Vyhlásenie „Hospodin kraluje“ slávnostne zaznieva v Ž 93,1; Ž 96,10; Ž 97,1 a Ž 99,1. Jeho ozveny sú počut v celej Knihe žalmov.

Hospodin kraluje, je odetý nádherou a velebou (Ž 93,1; Ž 104,1). Zahaľuje Ho nielen oblak a mrákava (Ž 97,2), ale aj svetlo (Ž 104,2). Tieto metafory vyvyšujú Kráľovu moc a nádheru. Vyjadrujú jedinečnú Božiu veľkosť, ktorá prevyšuje ľudské chápanie.

Prečítaj si Žalm 97. Čo charakterizuje Hospodinovu vládu (Ž 97,2.10)? Ako je vyjadrené Jeho vládnutie nad zemou (Žalm 97,1.5.9)?

Hospodinova vláda sa prejavuje prostredníctvom Jeho diela stvorenia (Ž 96,5), spasenia (Ž 98,2) a súdu (Ž 96,10). Hospodin ustanovil svoje kráľovstvo nad celým svetom (Ž 47,7–10). Božie kráľovstvo je večné a nič sa mu nevyrovná v sile a majestátnosti (Ž 45,7; Ž 93,1.2; Ž 103,19). Hospodinova vláda je založená na milosrdenstve a spravodlivosti. Do stvoreného sveta prináša poriadok a stabilitu (Ž 98,3; Ž 99,4). Táto vláda spája nebeských aj pozemských ctiteľov v chvále Boha (Ž 103,20–22; Žalm 148). Mnohé žalmy ukazujú, že celé ľudstvo uznáva Božiu zvrchovanú vládu (Ž 96,10; Ž 97,1; Ž 99,1 a Ž 145,11–13).

Pravdou však je, že zďaleka nie všetci ľudia, či dokonca pozemskí vládcovia, Boha uctievaajú a prijímajú Jeho kraľovanie. Hospodinovej vláde neustále vzdorujú bezbožní, ktorí Ho odmietajú, vysmievaajú sa Mu a utláčajú Jeho ľud (Ž 14,1; Ž 74,3–22). Žalmista však dôveruje v Božiu zvrchovanú vládu a má istotu, že Boh súdi spravodlivo (Ž 68,22; Ž 73,17–20). A to aj napriek tomu, že pri pohľade na prosperitu bezbožných prežíva pochybnosti a trápi ho, že Boh často čaká so svojimi súdmi. Vierou sa Boží ľud raduje z uvedenia Božieho kráľovstva prostredníctvom Kristovej vykupiteľskej služby a čaká na završenie kráľovstva pri Kristovom druhom príchode (Mat 12,26–28; 1Kor 15,20–28).

- „Vy, ktorí milujete Hospodina, nenávidte zlo!“ (Ž 97,10) Prečo by nás láska k Bohu mala viesť k nenávisti voči zlu? Ako spolu súvisia tieto dve myšlienky?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

„LEN BOH JE SUDCA“

²Velebíme ťa, Bože, velebíme! Tvoje meno je blízko, rozprávajú o tom tvoje divy. ³Ja určím čas, keď budem súdiť spravodlivo. ⁴Hoc sa zem so všetkými obyvateľmi chveje, ja sám som upevnil jej stĺpy. – Sela – ⁵Chvastúňom hovorím: „Nevychvalujte sa!“ Bezbožníkom: „Nedvíhajte rohy!“ Nedvíhajte si rohy dovysoka, nehovorte s drzo vypätou šijou!“ ⁷Ved' ani od východu, ani od západu, ani od púšte neprichádza povýšenie. ⁸Len Boh je sudca: jedného poníži, druhého povýši. ⁹Áno, v Hospodinovej ruke je kalich s penivým okoreným vínom; z neho nalieva a všetci bezbožníci zeme ho aj s kalom vypijú do dna. ¹⁰Ja však budem plesať naveky, ospevovať budem Boha Jákobovho. ¹¹Postínam všetky rohy bezbožníkov a vyvýšia sa rohy spravodlivého. (Žalm 75)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečo je podľa Žalmu 75 chvála bezbožných márnosťou?

Ako Zvrchovaný Kráľ je Hospodin aj Zákonodarcom (Ž 99,7) a Sudcom (Ž 98,9; Ž 97,2). Bezbožní neustále ohrozujú spravodlivý poriadok, ktorý Boh ustanovil vo svete. Hospodin však bude súdiť svet a napokon ukončí vládu zla (Ž 75,9–11; Ž 96,13).

Žalm 75 niekoľkými obrazmi poukazuje na neodvolateľné zničenie bezbožných. Zobrazuje „kalich s penivým okoreným vínom“ (Ž 75,9), ktorým vyjadruje intenzitu Božieho hnevu (Jer 25,15; Zj 14,10). Postínanie rohov bezbožných znázorňuje koniec ich pýchy a vlády. Naopak, rohy spravodlivých budú vyvýšené (Ž 75,11). Boh sám určuje, kedy uskutoční svoj súd (Ž 75,3). Záverečný súd a vnesenie rozsudku sa uskutočnia na konci časov (Ž 96,13; 1Kor 15,23–26).

Súčastou Hospodinovho súdu je skúmanie srdc ľudí. „Hospodin hľadá z neba na ľudí, díva sa, či je aspoň niekto rozumný, kto hľadá Boha.“ (Ž 14,2; pozri aj 1Moj 6,5.8) Oba texty ukazujú, že vykonaniu Božieho súdu nad svetom predchádza Božie skúmanie života ľudí a hľadanie tých, ktorí môžu byť zachránení. Tento súd sa nazýva aj „vyšetrujúci súd“. Prostredníctvom neho Boh obhajuje spravodlivých a rozhoduje o osude bezbožných.

Ako to prebieha?

Boh najprv oslobodzuje svoj ľud z moci bezbožných (Ž 97,10; Ž 146,9) a „pokorných ozdobi spásou“ (Ž 149,4). Potom budú navždy zničení bezbožníci, ktorí odmietli ponuku záchrany a neboli ochotní ľutovať svoje konanie (Ž 97,3). Niektoré žalmy poeticky opisujú neúčinnosť ľudských zbraní proti božskému Sudcovi (Ž 76,4–7). Napriek tomu, že Hospodin trestá previnenia ľudí, je aj odpúšťajúcim Bohom (Ž 99,8). Budú sa Mu zodpovedať všetci – nielen bezbožní, ale aj Boží ľud (Ž 50,4; Ž 135,14).

Žalmy sú v súlade s tým, čo o súde zaznieva v ostatných biblických textoch: Boží súd sa začína od Božieho ľudu a potom sa rozširuje na celú zem (5Moj 32,36; 1Pet 4,17). Žalmista volá k Hospodinovi, aby ho súdil, lebo sa spolieha na Božiu spravodlivosť, ktorá ho bude brániť (Ž 7,9–12; Ž 139,23.24).

APLIKÁCIA ■ Žalmy nás vyzývajú radovať sa v očakávaní Božích súdov (Ž 67,5; Ž 96,10–13; Ž 98,4–9). V čom je Boží súd dobrou správou pre tých, ktorých „prikryva“ Kristova krv?

„VEČNE PAMÄTÁ NA SVOJU ZMLUVU“

Ved' Hospodin svoj ľud nezavrhne, neopustí svoje dedičstvo. (Ž 94,14)

⁷On, Hospodin, je náš Boh, jeho rozhodnutia platia na celej zemi. ⁸Večne pamätá na svoju zmluvu, na slovo, ktoré prikázal tisícim pokoleniam. ⁹Uzavrel ju s Abrahámom a prisahou potvrdil Izákovi, ¹⁰ako zákon ju určil Jákobovi, Izraelovi ako večnú zmluvu. (Ž 105,7–10)

Téma Božieho súdu vyvoláva dôležitú otázku: Ako môže prežívať Boží ľud pokoj s Bohom a mať istotu spasenia v čase súdu? Čo o tom hovoria dnešné texty?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Ž 94,14

Ž 105,7–10

Dan 7,21.22

Boží ľud je v bezpečí, pretože Hospodin umiestnil svoj príbytok na Sione (Ž 76,2.3) a ustanovil večnú zmluvu so svojím ľudom ako so svojím vzácnym vlastníctvom (Ž 94,14; Ž 105,8–10). Boh nezostáva pri sľuboch, že neodmietne svoj ľud. Hospodin aktívne koná, aby ľud zmluvy zachoval v bezpečí. Odpúšťa ľuďom hriechy (Ž 103,3), učí ich, požehnáva a posilňuje (Ž 25,8–11; Ž 29,11; Ž 105,24). Božie súdy majú obrátiť ľudí k spravodlivosti a ukázať, že Boh sa o nich stará (Ž 94,8–15).

Žalm 105 ako celok ukazuje, že Hospodin bol počas celých dejín verný zmluve, ktorú uzavrel s Izraelitmi. Vo všetkom, čo sa stalo, v dobrom aj zlom, bol Boh prítomný. Svojou prozreteľnosťou viedol Jozefa do Egypta a prostredníctvom neho zachránil počas krutého hladomoru nielen svoj ľud, ale aj ostatné národy v tejto oblasti (Ž 105,16–24). Hospodin povolal Mojžiša, aby vyviedol ľud zmluvy z egyptského otroctva. Vyjdenie z Egypta sprevádzali mnohé znamenia a zázraky, ktoré Boh konal v prospech svojho ľudu (Ž 105,25–38).

Hospodin dal svojmu ľudu zaslúbenú krajinu (Ž 105,11.44) a poskytoval mu neustálu ochranu (Ž 105,12–15). Rozmnožil ho (Ž 105,24), oslobodil od nadvlády otrokárov (Ž 105,37.38) a postaral sa o jeho každodenné potreby (Ž 105,39–41). Hospodin má nepochybne zvrchovanú moc nad všetkým, čo sa týka Jeho ľudu. Žalmisti sa snažili, aby na túto pravdu národ nikdy nezabudol. Skutočnosť, že Boh „pamätá“ na svoju zmluvu, znamená oveľa viac, než len skutočnosť, že „nezabúda“ na svoj ľud. Zmluva Ho vždy vedie k činom (1Moj 8,1; 1Sam 1,19; Ž 98,3; Ž 105,42–44). Je to podobné, ako keď sú ľudia vyzvaní, aby „pamätali“ na Božie zákony, zázraky a súdy – neznamená to len nezabúdať, ale aj žiť spôsobom, ktorý je oslavou Boha.

Podľa zmluvy je Izrael povolaný, aby zostával verný prostredníctvom dodržiavania Božích zákonov (Ž 78,5–7; Ž 105,45). Boží ľud zároveň dostal povolenie vydávať svedectvo o Bohu iným národom, pretože Boh si želá, aby sa všetky národy pripojili k Jeho ľudu (Ž 105,1.2). Svet je tak vďaka ochranej zmluve všemohúceho a milosrdného Boha v bezpečí (Ž 89,29–35).

- Prečo môžeme vďaka Ježišovi vziať na seba zaslúbenia dané starovekému Izraelu? (Pozri Gal 3,26–29.)

APLIKÁCIA

„SPOĽAHLIVÉ SÚ TVOJE SVEDECTVÁ“

Hospodinov zákon je dokonalý, občerstvuje dušu. Hospodinovo rozhodnutie je spoľahlivé, neskúseného robí múdрым. (Ž 19,8)

Spoľahlivé sú Tvoje svedectvá; posvätná úcta patrí Tvojmu domu na večné časy, Hospodine. (Ž 93,5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aké myšlienky sú zdôraznené v uvedených textoch?

Ž 19,8

Ž 93,5

Ž 119,165

Ž 1,2,6

Ž 18,31

Ž 25,10

Skutočnosť, že Hospodin vládne vo svete ako zvrchovaný Stvoriteľ, Kráľ a Sudca, má teologické dôsledky na spoľahlivosť Jeho svedectiev. Svedectvá (hebrejsky *edut*; „dekrét“, „zákon“) sa vzťahujú na súbor zákonov a obradov, ktorými Boh určuje a organizuje náboženský a spoločenský život svojho ľudu (2Moj 32,15). Sú „naozaj spoľahlivé“ (Ž 93,5), odzrkadľujú stálosť, trvalosť a nemennosť nielen Hospodinovej vlády, ale aj sveta, ktorý Boh stvoril a udržiava (Ž 93,1.2). Hebrejské slovo preložené ako „spoľahlivé“ („isté“, „vierohodné“) vyjadruje hodnovernosť a pevnosť (2Sam 7,16; 1Par 17,23). Božie zákony sú nemenné a nezničiteľné.

Boh ručí za integritu svojich zaslúbení a príkazov. Božia vernosť zaručuje nemenný charakter Jeho vlády a zároveň žiada od ľudí odpoveď dôvery a poslušnosti voči Bohu.

Nedostatok spravodlivosti vo svete biblické žalmy poeticky opisujú ako otrasy samotných základov zeme (Ž 18,8; Iz 24,18–21). Boží zákon poučuje ľudí o spôsobe spravodlivého života, ktorý obstojí aj pred Božím súdom. Spravodliví sa nemusia znepokojovať, pretože sú pevne zakorenení v Božom zákone, ktorý poskytuje stabilitu a bezpečnosť. Srdcia verných sú pevné (hebrejsky *kun* tiež znamená „byť neochvejný“, „byť v bezpečí“) v Pánovi (Ž 112,1.6.7). Tí, čo sa riadia Božím zákonom, „nemajú sa o čo potknúť“ (Ž 119,165). Prežívajú nielen Božiu ochranu, ale aj Jeho vedenie (Ž 1,2.3.6).

Žalmista opisuje Božie slovo ako „svetlo“ jeho chodníka (Ž 119,105), ktoré ho chráni pred „osídlami“ nepriateľov (Ž 119,110). Tí, čo milujú Boží zákon, prežívajú veľký pokoj (Ž 119,165). To však neznamená, že by do ich života nepriechádzali rôzne skúšky (Ž 119,161). Ich pokoj však vyplýva z toho, že prebývajú v Božej prítomnosti a majú s Ním živý vzťah.

APLIKÁCIA ■ Akým spôsobom ti v živote pomohlo dodržiavanie Božích zákonov, pravidiel a svedectiev? Čo sa stalo, keď si na ne nedbal?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítaj si Ž 86,5.15 a v knihe *Cesta ku Kristovi* kapitolu „Božia láska k človekovi“ (SC 9–15; CK 7–11). Ako nám pravda, že Boh je láska, pomáha lepšie porozumieť rôznym opisom Boha a Jeho skutkov v žalmoch?

Tento týždeň sme sa pri našom štúdiu zamerali na niektoré kľúčové opisy Boha a Jeho konania, ktoré ustanovujú svet a robia ho pevným a bezpečným. Žalmisti volajú k Bohu, ktorý je Stvoriteľ, Kráľ, Sudca, Zákonodarca a podľa zmluvy aj Záchranca. Božie postavenie a dielo, ktoré koná, charakterizujú aj Jeho ďalšie mená a tituly. Boh je okrem iného predstavený ako Pastier (Ž 23,1; Ž 80,2), Skala spásy (Ž 95,1) a Otec (Ž 68,6; Ž 89,27). Vo svete môžeme prežívať istotu a bezpečie aj napriek chaosu, ktorý sa odohráva v súvislosti s veľkým sporom. Boh je totiž zvrchovaný a verný vo všetkom, čo hovorí a koná. Hoci sa týmito teologickým témam nevenujeme do hĺbky, naznačujú rôzne spôsoby, akými sa Boh zjavuje v žalmoch.

Pri našom štúdiu je dôležité pamätať na to, aby sme vnímali žalmy vo svetle Božieho charakteru lásky a milosti. Božím plánom je zachrániť svet a obnoviť jeho počiatočnú dokonalosť. „Čím viac uvažujeme o Božom charaktere vo svetle kríža, tým viac vidíme milosrdenstvo, nehu a odpustenie spojené so spravodlivosťou a s právom, tým jasnejšie poznávame nespočítateľné dôkazy neskonalej lásky a nežného súcitu prevyšujúceho matkinu vrúcnu lásku k jej zblúdivému dieťaťu.“ (SC 15; CK 11) V žalmoch vidíme, že aj keď ľudia pre svoju vzburu čelili Božiemu súdu, neustále Boha vzývajú. Vedia totiž, že Boží hnev nebude trvať večne. To, čo trvá večne, je Hospodinovo milosrdenstvo. „Hospodin je milostivý a milosrdný, zhovievavý a bohatý na milosť.“ (Ž 103,8)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. V čom je pochopenie reality veľkého sporu kľúčové pre pochopenie, prečo je v našom svete toľko nepokoja, chaosu a utrpenia, a to aj napriek Božej dokonalej vláde a zvrchovanosti? Čo všetko nám pomáha vysvetliť koncept veľkého sporu?
2. Ako by mala viera v Boha ako Stvoriteľa formovať naše vlastné postavenie a náš vzťah ku zvyšku stvorenstva? Čo sa stane, keď sa ľudia vzdialia od tejto pravdy (Ž 106,35–42)?
3. Čo bolo zlé na modlách pohanských národov v biblických časoch (Ž 115,4–8)? Čím sa vyznačujú súčasné modly? Prečo sú pre naše kráčať s Bohom rovnako nebezpečné ako modly minulosti?
4. Ako by malo život veriacich ovplyvňovať vedomie, že Boží súd sa začína od Jeho ľudu? Ako Boh súdi svoj ľud? Čo je cieľom tohto súdu?